

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

43. Disp. Xauerij contra Fucarond. Bonziu[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

doctrinam quã ipse prædicasset, non esse natam ex Academiis, nec humano promptam ingenio, sed Dei ipsius magisterio traditam, nec quicquid vel in Iaponia Bonziorum, vel esset in orbe Sapientum, plus ei posse officere quam soli tenebras, sic apertis Fucarondanus foribus aulam intrat.

43 Regi ter de more prostratus, & Xauerium à capite, graui, & seверо aspectu emensus, ad latus confedit, atque ita incœpit. Haud scio, vir egregie, me noris necne? seu melius agnoris? respondet Xauerius, non meminisse, vsquam antea ab se visum, ad quã altum cachinnans Bonzius, suosque contuens; video comites, parum nobis cum isto negotij fore, qui mecum olim plus centies pactus, nunc ab se visum aut nescit, aut fingit nescire: post ad eum conuersus, & procaci risu; estne aliquid super, etiamnum, inquit, de illis mercibus quas Frenaiomæ in portu ex te coëmeram? cui sanctus sedatè, qua solebat modestia, mercaturam, ait, tractaui nunquam, neque Frenaiomam, sed neque te vidi. Proh obliuiosum, & cerebro crassum! intulit Bonzius, stultam fingens, & cachinno iuuans admirationem: id ergo tibi mente exciderit: tu vero, infert, placidè vir sanctus in mentem sis mihi, reuoca, si fortè me longuis meministi, faciam, inquit Bonzius, & molestissimam narrationem occipiens, planè tanquam delirans, anni sunt sunt ait, supra mille quingenti, ex quo tu & ego Frenaiomæ in mercimonio pannorum versabamur, & ex te serici centum fascies, magno meo lucro illic emi. Meministi in annon? non potes quin id memineris. Hinc iam vltro aduertens Xauerius, quo miser tenderet, respondendi venia venerabundè ab Rege postulata, interrogauit hominem, quot annorum esset; duorum & quinquaginta cum diceret, qui potes ergo, inquit Xauerius, quindecim retro sæculis fecisse mercaturam, si vix medio sæculo maior es? & quo pacto tunc ambo Frenaiomæ, inter nos miscere commercia, si ante annum sesquimillesimum, sylua, & desertum fuit Iaponia, nec ab vllò adhuc mortalium culta, vt magna pars vestrum & sentit, & docet? attende sis, retulit Bonzius, & ex me audies quã mireris, discèsque tandem nos esse præteritorum, rerum, ac temporum, quàm vos præsentium doctiores. Ignoras enim, carere mundum principio, homines quos mittit in hãc vitam continuata nascendi series, cum deficere videntur, nequaquam desinere, sed hoc terreni corporis inerti & pannoso spolio animam euolui & exui, ac putrescente cadauere, aliud sibi nouum corpus, solutam & liberam quærere, illud scilicet in quo renascimur seu masculum siue femineum, pro varia syderum conformatione, & Lunæ momentis sub quibus in lucem edimur; nam si foret materiæ nostrorum corporum, æqualis cum anima æuitas, nescituros nos vnquam mortem, sed cum rerum ex quibus con crescent, initia caduci sint roboris, & effæti, necesse est illa identidem refici atque innouari, & mortalium multorum supplemento, vni præstare immortalitatem. Ex ea nascendi vicissitudine, fortunæ quoque vices

existere;

43
Disp. Xauerij
contra Fucarond.
Bonziũ.

existere; ut magni, aut viles; obscuro aut illustres essemus, pro conditione familiarum quibus infereremur nascituri: porro hanc esse illorum mercedem qui ex virtutis praescripto viverent, vitarum omnium meminisse, quas lapsis retro seculis omnibus vixissent, cunctasque sibi ex primo, si primus est aeternitatis apice sistere, ac reminisci quascumque gessissent personas, literati, bellatoris, principis, mercatoris & alias, & quicquid sub iis boni, & iucundi patraissent, vel egissent, vel potius essent. E contrario, aiebat qui tui similis, suis in rebus ita ignarus est, ut non meminisset qualis ab aeterno, sub illa corporum mutatione perpetua vixerit, dignum se probat ob sua scelera tot plesti mortibus, quot vitas oblitus amiserit. Haec dum magno hiatu Bonzius sonaret, inaudita orbi de caelo arcana portare sibi videbatur, & exoletum illud Pythagorae fabulosumque metempsychicos somnium pro oraculo venditabat. Quo autem ariete validae rationis sanctus Pater deliram Bonzium machinam dissipavit, meum non est, inquit, scriptor qui praesens aderat, nec eius sum literaturae, ut referam. Sed scio quantumcumque se Fucarondonus quaquam versum torqueret, inopsque fuci melioris, inconditis vocibus tumultuaretur, expetere se ex argumentorum vinculis nunquam potuisse, nec vnguem transuersum vel inde progredi, vel retro cedere. Quare nihil videns sperandum commodius, animarum omnia transmigracione aliud posuit, non iam Philosophi, sed neque hominis, imo nec sputae quadrupedis, sed monstri foetidissimi quaesitum, fastidique arroganti velut naturae iura defenderet, interrogavit Xaverium qua fronte masculorum usum, nullius sectae praecipis vetitum, & apud Iapones ex omni memoria receptum, probri damnaret, & sceleris? an esset in iis tam caeca natura, conscientia tam surda, ut si quid foret in eo vitij, eius turpitudinem non deprehenderent, eius poenitudine non cruciarentur? Indignatus vna vit castissimus, miseratusque vehementer, impurissimi hominis proiecram inuerecundiam, cum ea modestia quam patrem licebat mephitim discutere, sed honesti affectu inflammato, praeposteri sceleris enormitatem detestabilem sic probavit, ut tota cum aula Rex manifesti horrois indicia promeret. Bonzium vniuersi velut incestam belluam auersarentur oculis, & quod addebat plura in flagitiosae causae propugnationem, eod abominatio notaretur, & ipse commutata in conuictum concertatione, Regem, & Sanctum, & quotquot ab iis facerent stultem impotentemque proscinderet, in quibus tam indigna euomuit, ut ferrent inique nobiles a Rege tolerari; alij furentem acriter monerent, partes suas tueri modestius, id si minus antea didicisset, tunc saltem ex illo disceret Bonzio Lusitano cuius illum non magis doctrina quam virrus pudore suffundebat. Sed multo alij clarius, si ad hoc Funaium ex caenobio venerat ut inueniret qui sibi dentes & cerebrum excuterent, id Amanguccij assecutorum procliuus, ubi plebs seditionibus euerfa, id illi facile donaret, quibus ille furiosus in omnes insanians, iustus denique est a Rege aula
pelli

PELLI, admonente, si Bonziji habitu non prohiberetur, iustum quoque caput ei abscindi.

44 Extrusi aula ignominiosè fors; Fucarondoni, Bonziorum gentem susdèque evertit: templa occludere, cœnobiis nullum admittere; reiicere oblata munera, sacrificiis abstinere; urbem execratissimam, religiones temeratas, profanatam aulam, populum, omnia conclamant; vociferantur audax Regis consilium, non esse Fucarondoni dedecus, sed contemptum Deorum; ad Deos pronocant, & Deos appellant publici sacrilegij vindices, iamque nihil propius aberat, quàm ut sensu nimium acuto suarum superstitionum percitus populus arma corripere, nisi Rex clade Amangucciana etiamtum calente, ac Bonziorum nota perfidiâ cautior, crescentes motus providè compressisset: Lusitani tamen contra vim populi, Regis præsidio parum tuti, si fortè à Bonziis efferati ciues, aggredierentur Fucarondonum in eos vlcisci, optimum factu inter se iudicarunt, in navim sese recipere, & primis flatibus vela dare, utque id probarer Xaverius, & secum veniret plurimum rogarunt, sed negante illo se vlla ratione, fugientis in morem Funaiò exiturum, soli abire statuerunt: consensa iam navì, en illos acer sollicitat metus pro vita sancti Patris, quam sua cariùs diligebant, & accedente pudoris macula, quam essent in Indiam relaturi si desertum in eo discrimine reliquissent, communi consensu discessum differunt, mittuntque interea qui omnium nomine, precibus, & rationibus extorquere ex illo contenderet ut periculo subduceret sese, ex quo tanti sperare nihil posset, quod esset vita eius emendum: placuit omnibus ipsomet à Præfecto Odoardo Gama id munus obiri, ut viri auctoritas, adderet petitioni pondus. Pergit, urbem percurfat, de illo inquirat, demumque angustiis in adibus, cum octo neophytis reperit, qui prompti animo vnam quæcumque incideret, cum eo fortunam experiri, diuelli ab eius latere volebant: hic illi quæ suus in ipsum singularis dictabat affectus cum suorum votis, ac infimis precibus exponit; præsens præceptque periculum ingerit, terret vehementer, ne proditio Bonziorum, & seditio populi conceptum in omnes Lusitanos, in illo vno furorem expleret; spreuit hanc velut terriculam vir sanctus, nec inflecti valuit ut excederet Funaiò, & novos in Christo filios, paterno destitueret oculo & manu. Nec erat profectò vastum illud Xaverij pectus angustiarum illarum capax, ut qui Iaponiam per tot deliberatas mortes petiisset, tunc vitæ affectu è Iaponia fugeret, nam quale id sociis exemplum generosi, Deoque confisi roboris futurum fuisset, ab eo præsertim, à quo toties audissent, secum ex Europa tanquam pignus carissimum, illud à sancto suo Patre, ac Magistro Ignatio hæreditarium tulisse.

44
Xaver. robur
in vitæ peri-
culo.

Da timori